

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 16/14

Luksemburg, 12 lutego 2014 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawie C-26/13
Árpád Kásler i Hajnalka Káslerné Rábai / OTP Jelzálogbank Zrt

Zdaniem rzecznika generalnego Nilsa Wahla możliwość oceny nieuczciwego charakteru warunków umowy, przewidujących stosowanie innego kursu wymiany walut w odniesieniu do wypłaty kredytu w walucie obcej aniżeli kurs wymiany walut mający zastosowanie do spłaty kredytu, nie jest koniecznie wyłączona

Nawet jeżeli warunki takie mogą, a priori, być uważane za dotyczące głównego przedmiotu umowy kredytu udzielonego w walucie obcej, do sądu krajowego należy jednak ustalenie, czy konsumenci byli w stanie zrozumieć, że narazili się na dodatkowe koszty wynikające z różnicy pomiędzy kursami wymiany walut

Dyrektywa w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich¹ stanowi, że nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez konsumentów z przedsiębiorcami nie będą wiążące dla konsumenta. Jednakże, jeżeli chodzi o warunki definiujące główny przedmiot umowy oraz stosunek ceny i wynagrodzenia do dostarczonych w zamian towarów lub usług, to dyrektywa przewiduje, że nie jest możliwe uznanie ich za nieuczciwe, o ile zostały one wyrażone prostym i zrozumiałym językiem.

W dniu 29 maja 2008 r. Á. Kásler i H. Káslerné Rábai zawarli z węgierskim bankiem umowę kredytu hipotecznego wyrażoną w walucie obcej. Bank przyznał kredytobiorcom kredyt w wysokości 14 400 000 forintów węgierskich (HUF) (około 46 469 EUR), których równowartość we frankach szwajcarskich (CHF) została określona na 94 240,84 CHF. Zgodnie z postanowieniami umowy małżonkowie Kásler przyjmowali do wiadomości, że poza kwotą kredytu, uzgodnione odsetki z tego tytułu oraz koszty udzielenia kredytu, jak również odsetki za zwłokę i pozostałe koszty zostaną również określone we frankach szwajcarskich.

Umowa stanowiła również, że ustalenie kwoty kredytu we frankach szwajcarskich nastąpi **po kursie zakupu** tej waluty, stosowanej przez bank w dniu wypłaty środków. Jednakże, zgodnie z postanowieniami umowy, wyrażona w HUF kwota podlegających zapłacie comiesięcznych rat miała być ustalana, w przeddzień dnia ich wymagalności, na podstawie stosowanego przez bank **kursu sprzedaży CHF**.

Małżonkowie Kásler zakwestionowali przed sądami węgierskimi warunek umowy zezwalający bankowi na obliczanie należnej comiesięcznej raty na podstawie kursu sprzedaży CHF. Podnieśli nieuczciwy charakter tego warunku umowy, ponieważ przewiduje on w odniesieniu do obliczania rat spłaty kredytu zastosowanie innego kursu wymiany walut aniżeli ten, który miał zastosowanie w chwili wypłaty środków.

Kúria (węgierski sąd najwyższy), przed którym toczy się postępowanie kasacyjne, skierował do Trybunału pytanie, czy warunek umowy określający kurs wymiany walut mający zastosowanie do umowy kredytu wyrażonej w walucie obcej dotyczy głównego przedmiotu umowy, czy też adekwatności wynagrodzenia w stosunku do świadczonej usługi. W odnośnym przypadku sąd ten zmierza do ustalenia, w jakim przypadku warunek taki należy uznać za wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, ze skutkiem tego rodzaju, iż jego nieuczciwy charakter nie może zostać poddany ocenie na podstawie dyrektywy. Sąd węgierski pragnie również ustalić, czy w sytuacji, w

¹ Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. U. L 95, s.29).

której umowa nie może być wykonywana po uznaniu nieuczciwego warunku za niewiążący, sąd krajowy może zmienić lub uzupełnić treść umowy.

W przedłożonej dzisiaj opinii rzecznik generalny Nils Wahl uszczegółowił, po pierwsze, że w celu określenia co stanowi główny przedmiot umowy, należy ustalić dla każdego przypadku z osobna, które świadczenie bądź świadczenia należy obiektywnie uznać za istotne z punktu widzenia ogólnej konstrukcji umowy. Należy w związku z tym zbadać, czy dany warunek odnosi się do świadczenia stanowiącego o istocie umowy w tym sensie, że w braku takiego warunku umowa traciłaby jedną ze swoich podstawowych cech, względnie nie mogłaby być wykonywana na podstawie pozostałych postanowień umowy.

W tych okolicznościach rzecznik generalny Wahl jest zdania, że w przypadku umowy celowo wyrażonej w walucie obcej (jak ma to miejsce w rozpatrywanym przypadku), **warunki określające mający zastosowanie kurs wymiany waluty dotyczą**, podobnie jak warunki dotyczące udostępnienia kapitału i zapłaty odsetek, **głównego przedmiotu umowy**. Stanowią one bowiem jeden z niezbędnych elementów mechanizmu kredytu udzielanego w walucie obcej, ponieważ ich brak czyniłby wykonanie umowy niemożliwym.

Po drugie, jeżeli chodzi o kwestię, czy warunki te zostały zredagowane w sposób prosty i zrozumiały, rzecznik generalny stwierdził, że ocena tego ich charakteru nie powinna być ograniczana wyłącznie do aspektów czysto językowych. Prosty i zrozumiały charakter warunku umowy powinien bowiem zapewnić konsumentowi informacje, z których pomocą będzie on w stanie dokonać oceny pozytywnych i negatywnych skutków zawarcia umowy oraz ewentualnego ryzyka związanego z tym przedsięwzięciem. W związku z tym konsument **musi nie tylko zrozumieć treść warunku umowy, ale również treść związanych z nim obowiązków i praw**.

Jeżeli chodzi o umowę kredytu, którego dotyczy postępowanie główne, rzecznik generalny Wahl stanął na stanowisku, że postanowienia umowy dotyczące kursu wymiany mającego zastosowanie do wypłaty środków i spłaty kredytu wydają się być sformułowane w jasny sposób. Zauważył on jednak, że **można mieć pewne wątpliwości co do możliwości zrozumienia przez konkretnego konsumenta, iż naraża się on na dodatkowe koszty wynikające z różnicy pomiędzy kursem sprzedaży waluty obcej a kursem zakupu tejże waluty**. W tej kwestii rzecznik generalny zajął stanowisko, iż rozstrzygnięcie tego pytania będzie należało do Kúria i musi nastąpić w świetle obiektywnych informacji przedstawionych na etapie zawierania umowy.

W końcu rzecznik generalny stwierdził, że w sytuacji, gdy niezastosowanie nieuczciwego warunku umowy czyniłoby umowę, tak jak w niniejszym przypadku, niewykonalną, dyrektywa **nie stoi na przeszkodzie temu, aby sąd krajowy zastąpił sporny warunek przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozycyjnym**. Takie podejście pozwala bowiem zrealizować cel dyrektywy, polegający w szczególności na przywróceniu równowagi między stronami umowy, w miarę możliwości przy jednoczesnym utrzymaniu w mocy umowy jako całości.

Gdyby zastąpienie nieuczciwego warunku umowy nie było możliwe, a sąd krajowy zmuszony byłby do stwierdzenia nieważności umowy, zachodziłoby niebezpieczeństwo braku wywarcia skutku odstraszającego przez taką sankcję oraz utraty możliwości osiągnięcia celu ochrony konsumentów. W niniejszej sprawie takie stwierdzenie nieważności umowy powodowałoby wymagalność całej podlegającej jeszcze spłacie kwoty kredytu. Może to jednakże przekraczać możliwości finansowe konsumenta i z tego powodu obciążyć negatywnymi skutkami raczej jego aniżeli kredytodawcę, a w związku z tym nie mogłoby posłużyć za impuls mający spowodować unikanie wprowadzania takich warunków do umów.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii.

Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z przedstawienia opinii jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106